

Nye indekser for yversundhed og holdbarhed giver ændringer i køernes NTM

Anders Fogh og Ulrik Sander Nielsen

Køernes NTM bliver beregnet på baggrund af de samme egenskaber som hos tyrene. Igangsætning af nye indekser for yversundhed og holdbarhed i august 2010 giver derfor både ændringer hos tyrene og køerne. Ændringerne er af samme størrelsesorden hos køer og tyre for holdbarhed, mens de for yversundhed og NTM er større for køerne end hos tyrene. Du kan finde køernes indekser for yversundhed, holdbarhed og NTM ved opslag i Dyreregistreringen eller ved udtræk af udskriften "Avlsværdital for alle egenskaber".

Afstammingsværdien kan ændre sig for holdbarhed

Køernes holdbarhedsindeks kan ændre sig af to årsager. Ændring fra den tidligere base til en kobase sænker køernes indekser med 2 indekseenheder for de røde racer og omkring 6-6,5 enheder for Holstein og Jersey. Denne ændring rammer alle køer og har derfor ingen betydning for deres rangering. Faldene vil have samme størrelsesorden i både Danmark, Sverige og Finland.

Avlsværditalene for tyrene i afstamningen for den enkelte ko kan desuden ændre sig som følge af overgang til en anden model. Nogle tyre ændrer sig markant, og det rammer deres afkom. Som et eksempel falder D Sammy med 14 indekseenheder og det medfører, at hans døtre falder med 10 indekseenheder for holdbarhed, vel at mærke, hvis ingen andre tyre i afstamningen ændrer sig mere, end baseændringen betinger.

Som følge af baseændringen vil de fleste køer i Danmark, Sverige og Finland falde fra avlsværdiurderingen i maj til avlsværdiurderingen i august. Analyser viser, at "renset" for baseændringen ændrer 75 % af Holstein og Jersey køerne og 85 % af røde køer sig mindre end 5 indekseenheder, mens 98-99 % ændrer sig mindre end 10 indekseenheder.

Har du køer, som falder i holdbarhedsindeks fra maj til august 2010, skal du se efter hvordan fædrene og morfædrene har ændret sig.

Køernes egen information indgår i deres avlsværdital for yversundhed

For yversundhed betyder ændringen fra den tidligere base til en kobase, at køernes indekser falder med 2 indekseenheder for de røde racer, 4 enheder for Jersey og 6 enheder for Holstein. Denne ændring rammer alle køer.

For yversundhedsindekset hos køer er effekten af overgang til en ny nordisk model forskellig mellem lande. Dette skyldes forskelle i det tidligere avlsværdital for yversundhed.

I Sverige og Danmark falder eller stiger de enkelte køer mere end tilfældet er for holdbarhed. Dette skyldes, at køernes eget celletal, behandlinger af yverbetændelse, samt bedømmelse af yverdybde og foryvertilhæftning indgår i deres eget avlsværdital for yversundhed. Det gjorde de ikke tidligere, hvor køernes indeks for yversundhed var bestemt ud fra afstamningen. Denne ændring betyder, at sikkerheden på køernes indeks for yversundhed stiger væsentligt og dermed, at yversundhedsindekset kan afvige væsentligt fra det hidtidige indeks. Analyser viser, at "renset" for baseændringen ændrer 70-75 % af røde, Holstein og Jersey køer i Danmark og Sverige sig mindre end 5 indekseenheder, mens 96-98 % ændrer sig mindre end 10 indekseenheder.

I Finland er ændringerne væsentligt mindre, da køernes eget celletal også tidligere indgik i deres indeks for yversundhed.

Avlsværditalene for tyrene i afstamningen for den enkelte ko kan desuden ændre sig som følge af overgang til en anden model. Nogle tyre ændrer sig markant og det rammer deres afkom.

Har man køer, som har ændret sig meget fra maj til august 2010, skal man, hvis man er dansker eller svensker være opmærksom på, om de har et højt celletal eller mange behandlinger. Ændringen kan også skyldes, at fædrene eller morfædrene har lavere indekser – dette gælder i alle lande.

NTM falder med

Ændringerne i holdbarhed og yversundhed påvirker også køernes NTM. I gennemsnit falder Holstein køerne op til tre NTM enheder pga. ændringer af genetiske baser for holdbarhed og yversundhed. For de røde køer forårsager baseændringen kun et fald på 1 indeksenhed. Dette er på samme niveau som for tyrene.

De øvrige ændringer påvirker køerne forskelligt. Indvirkningen på NTM er dog forholdsvist begrænset, idet 94-98 % af røde, Holstein og Jersey køer ændrer sig mindre end 5 NTM enheder, når man ser bort fra effekten af baseændringer. Der er en tendens til, at lidt flere Jerseykøer ændrer sig, end det er tilfældet for de øvrige racer. Samtidig kan nogle af de køer, der ændrer sig meget, ændre sig af andre årsager – eksempelvis ny information om egen ydelse eller ny kåring.

Det Europæiske Fællesskab og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.